

Татјана Богојевић
Библиотека Матице српске
tatjanabogojevic71@gmail.com

УДК 02:929 Стојановић Љ.
82:929 Стојановић Љ.

ЗАПИС О ЗАПИСИМА: СЕЋАЊЕ НА ЉУБУ СТОЈАНОВИЋА (160 година од рођења)

Сажетак: У години у којој се навршава 160 година од рођења великог научника, јавног радника, филолога, задужбинара Љубе Стојановића подсећамо на његову личност и дело. У раду је укратко представљена његова изузетна посвећеност културном и научном раду, који је био свестран и изузетан, рад на каталозима и другим бројним публикацијама, са освртом на његову посредну и непосредну везу са библиотекарством. Као прилог опису његовог библиографског рада приложено је и писмо, упућено Тихомиру Остојићу.

Кључне речи: Љубомир Стојановић, библиотеке, задужбинарство, Стари српски записи и натписи, Каталог рукописа и старих штампаних књига, Мирослављево јеванђеље.

Увод

Љуба Стојановић, веома значајна личност наше културне историје, задужбинар, научник и јавни радник, беспрекоран филолог и познавалац народног језика и једна од најзнаменитијих личности, рођен је у граду на Тетињи, пре тачно 160 година. Стога бисмо подсетили укратко на његов рад, свестраност и изузетност, са нарочитим акцентом на његову посредну и непосредну везу са библиотекарством и оно што нам је, с тог аспекта, оставио у наслеђе.

Рођен је у Ужицу 6. августа 1860, где је завршио основну школу и три разреда гимназије. Четврти разред завршио је у Шапцу након чега школовање наставља у Београду. После завршене Велике

школе (1884), као питомац српске владе, одлази на студије словенске филологије у Беч, Петроград, Берлин и Лајпциг. Био је професор у Другој београдској гиманзији (1888–1891), доцент за руски језик (1891) и професор словенске филологије на Великој школи (1893–1899). Пензионисан је 1899. године. Био је веома успешан и у политичком раду: као министар просвете више пута и председник Владе Краљевине Србије (1905–1906). Отварајући универзитет, 1905. године, веровао је у његову будућност, полагајући велике наде у науку. Да би помогао развој науке у Срба, своје имање оставио је Српском семинару Универзитета. Био је заиста успешан и као секретар Српске краљевске академије (1913–1923).

Посвећеник културног и научног рада

Како је у потпуности био посвећен културном и научној раду, без његових радова тешко је замислити проучавање српског језика и историје наше старе књижевности. Још као ученик прикупљао је народне речи, што је био повод да Стојан Новаковић у њему препозна „несумњиве способности и утиче на то да га пошаљу у иностранство, где је у Бечу, Петрограду, Берлину и Лајпцигу слушао Ватрослава Јагића, Лескина, Ј. Шмита, али и Светислава Вуловића који га назива „нашим историско-литерарним Анахарзистом”.¹ Тако млад, у градовима попут Беча, Москве, Прага, Кијева, Петрограда, време проводи по библиотекама, несвесно се спремајући за рад на нашој старој књижевности, за рад на проучавању језика и историје. Био је један од највећих познавалаца Вуковог дела и изузетан филолог, приређивач девет књига Вукових народних песама и седам томова Вукове преписке, приказавши тако личност Вука на нов начин и сачувавши га за све потоње генерације. Ставови слични Вуку, на које се и ослањао, имао је о српском језику, српској књижевности и српском народу. Као један од најтемељнијих српских филолога, имао је велику улогу у развоју србистике и био, уз Ђ. Даничића и С. Новаковића, један од стубова српске филологије после Вука.² Написао је књигу *Животи и рад Вука Сћефановића*

1 Владимир Ћоровић, „Љубомир Стојановић”, *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор* св. 1/2 (1931): 3.

2 Видан Николић и Љилана Костић, „Љубомир Стојановић – последњи заговорник Вуков(ск)е аутентичне линије у српској филологији”, *Српски језик* бр. 20 (2015): 283.

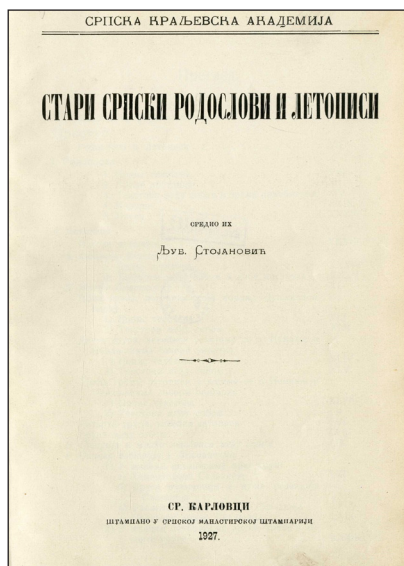
Караџића и бројне студије о Вуку, а према речима Павла Поповића, Вука је поштовао до обожавања, наводећи да ни велики народи попут Француза немају тако велику личност. Док су Поповић и он сарађивали, поклатио би му сваку књигу *Вукове ирејиске* коју би урадио.³ У истом тексту наводи се да је, радећи вредно и скромно, показао изузетан труд да наше старе споменике снимити, ценећи њихову научну важност, а да је у једно тешко доба, доба када су штампарије биле разорене а земља дезоријентисана, веома брзо „дигао установу која му је била поверена. Говорило се тада да три стотине штампаних табака рукописа за Академију чекају на ред, и изгледало је да се дуго неће штампати [...]. Стојановић је све рукописе прегледао; кад није било штампарија у Београду, он их је нашао у Земуну, у Карловцима, у Суботици, у Сарајеву, у Загребу; послао! „Глас” у једну, „Споменик” у другу, „Етнографски зборник” у трећу, „Насеља” у четврту, „Посебна дела” у пету; држао сам понајвише и коректуре и ревизије; сам бринуо за повез, за све; и за годину две дана, на опште изненађење и запрепашћење, избацио из штампе свих три стотине табака рукописа и још толико других коју су се за то време накупили. Он је уредио целу разбацану архиву и библиотеку Академије; његов извештај о стању које је затекао представља до ситница брижљив попис свега што је у њој остало и из ње нестало. И још је стизао за „Прилоге”, за друге научне публикације, за своју велику књигу о Вуку!”⁴

Без историјских извора не би могли много тога постићи ни филолози, ни историчари, нити књижевни историчари. Љуба Стојановић их је, не само прикупио, већ и критички приредио. У најраније доба – доба школских дана, започео је да прикупља наше старе родослове и летописе, на почетку под покровитељством Стојана Новаковића, а касније се самостално бавио њиховим проучавањем. Први прилог о летописима из збирке рукописа Народне библиотеке објавио је још 1881. у *Сѣаринама* XIII, а 1927. објављује нову и потпунију верзију *Сѣарих српских родослова и лейојиса*. Бавио се веома предано нашом старом књижевношћу, од 1883. до 1890, најпре по примеру својих претходника: Павла Шафарика, Ђуре Даничића, Ватрослава Јагића и Стојана Новаковића. Описивао је, најпре у

3 Павле Поповић, „Сећања на Љубомира Стојановића”, *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор* св. 1/2 (1931): 40.

4 Исто, стр. 38.

Гласнику СКА, рукописе из бечке Дворске библиотеке „објављујући из њих, уз један летопис, неколико апокрифа и описавши један, данас на жалост затурени или пропали, рукопис из 1760, у коме се, поред преписа Студеничког Летописа, налазило и житије Немањино од Св. Саве и *Сѣуденички Тийик* и житија српских архиепископа Данилова Зборника. Настављајући тај посао он је дао још неколико мања прилога, а главну грађу објавио је у *Сѣоменику* III, 1890. год. Тај зборник, на 226 страница кварт-формата,

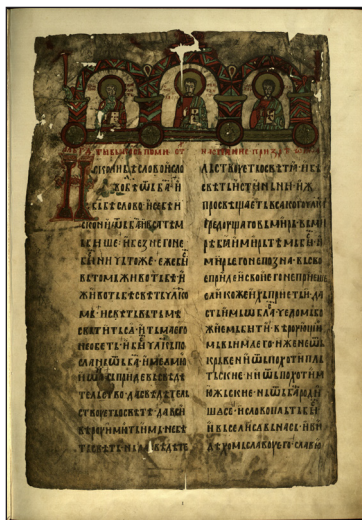
представља богату ризницу наших старих споменика, неопходну за све људе који се баве нашом старом историјом и књижевношћу”.⁵ Огроман допринос раду на прикупљању и објављивани ћирилских споменика дао је и кроз збирку извора *Сѣари српски хрисовуљи, акѣи, биографије, летописи, ѣиѣици, ѣоменици*, записи 1890. године, у едицији Споменик Српске краљевске академије.

Написао је текст *О Мирослављевом јеванђељу*,⁶ наводећи да га је открио на основу ишчупаног листа, који је био код владике Порфирија а затим у Царској библиотеци у Петрограду те да је белешке владике записао Срезњевски у својим чланцима. Управо због сазнања да се *Јеванђеље* налази у Хиландару отпутовао је тамо, али се вратио са неколико записа, које је објавио, уз бројне коментаре и објашњења, како би скренуо пажњу на огромну вредност и значај тог дела. Тако је сачувао од заборавља *Мирослављево јеванђеље*, најпре га описавши 1893. у *Сѣоменику* XX, а затим је под његовом редакцијом и непосредном контролом штампано луксузно фотолитографисано издање (1897). Разрешио је скраћенице, у угластим заградама разрешио речи или слова која недостају, написао упутства тамо где нису разрешене скраћенице. Како наводи А. Белић, ово издање је у

⁵ Владимир Ћоровић, „Љубомир Стојановић”, *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор* св. 1/2 (1931): 15.

⁶ Љубомир Стојановић, „Мирослављево јеванђеље: (одломци)”, *Сѣоменик СКА* бр. 20 (1893): 1–23.

свим правцима изванредно, 50 страна снимљено је у оригиналној величини, а остале су на половину смањене. „Овако драгоцено издање било је потребно због богатих орнамената, који се на свакој готово његовој страни налазе, и због палеографског значаја овог споменика. Сем тога, то је први велики, готово најстарији споменик нашег народа. Његово издање требало је да буде беспрекорно у сваком правцу. Ово је заслугом Стојановићевом и постигнуто.

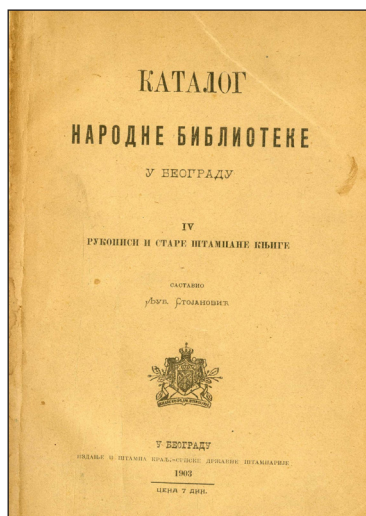

Мирослављево јеванђеље

На крају издања додати су Стојановићеви Прилози, где он, са необичном акрибијом, говори о свим странама језика и текста овог важног рукописа. Стојановић се документовао ту као одличан филолог...”⁷ Према речима М. Родића, Глигорије дијак, непознати писар, и Љ. Стојановић су, „радећи на истом послу у две различите епохе, оставили трага на овом јеванђељу. Он је материјалном помоћи Александра Обреновића штампано у триста примерака и разаслато у свет најзначајнијим филолозима, славистима, библиотекама и словенским семинарима”.⁸

⁷ Александар Белић, „Љубомир Стојановић”, *О великим стивараоцима* (Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 1998), 474.

⁸ Никола Родић, „Љубомир Стојановић и Мирослављево јеванђеље”, *Љубомир Стојановић: живиој и дело: Научни скуј „Љубомир Стојановић – живиој и дело”* (Ужице, април 18–19. 2002); ур. Видан Николић (Ужице: Учитељски факултет, 2002), 194.

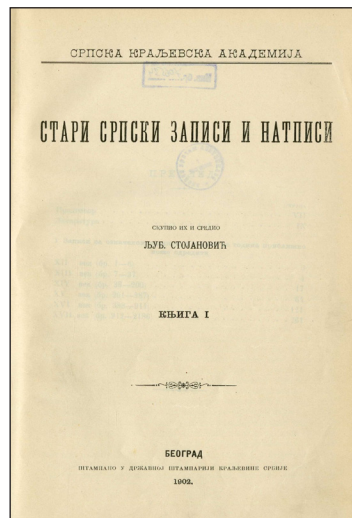
Ништа мање вредни нису ни каталози штампаних србуља, који су се налазили у Народној библиотеци и Библиотеци СКА: *Каталоги рукописа и старих шtamпаних књига С. К. Академије* (1901), *Каталоги рукописа и старих шtamпаних књига Народне библиотеке* (1903). Нарочит значај каталози су добили након бомбардовања јер је на тај начин „сачувана бар представа о целини националног књижевног блага ове Библиотеке сакупљеног до краја 19. века, са најважнијим библиографским подацима. По тој књизи Стојановића

треба памтити као једног од најважнијих српских библиографа”.⁹ У *Каталогу рукописа и старих шtamпаних књига академије* рукописи су подељени на: Словенске рукописе, Рукописе на туђим језицима, Фотографске и друге снимке и Старе штампане књиге, Бројеве инвентара и бројеве под којима су рукописи у овом каталогу, Преглед рукописа по садржини, по језицима, по времену и Писци рукописа плус регистри. У *Каталогу Народне библиотеке (рукописи и старе шtamпане књиге)* садржина је подељена на следећи начин: Преглед бројева инвентара и бројева у овом каталогу, Рукописи по времену (датирани и недатирани), Рукопис по рецензијама, Рукописи на пергаменту, Словенски рукописи, Рукописи на туђим језицима, Снимци и Старе штампане књиге уз регистре. Пописао је споменике познате до почетка 20. века, наводећи податке о врсти и карактеру рукописа, уз поштовање начела каталогизације Народне библиотеке. У том Каталогу „обухваћено је 577 старих ћирилских рукописних књига, 53 млађа рукописа и 14 рукописа на страним језицима. Поред тога посебно је описано 8 снимака а у додатку 9 јединица укупно 660 каталожских бројева. У посебном одељку описане су старе штампане књиге српске и друге словенске књиге. Распоређене су хронолошки и по издањима. Укупно садржи 60 јединица старих штампаних књига. Каталог рукописа Народне библиотеке је први и

⁹ Петар Милосављевић, „Љубомир Стојановић и обнова србистике”, *Љубомир Стојановић: животи и дело: Научни скупи „Љубомир Стојановић – животи и дело”* (Ужице, април 18–19. 2002); ур. Видан Николић (Ужице: Учитељски факултет, 2002), 88.

потпун и систематски опис рукописног фонда Народне библиотеке и служиће дуго као поуздан извор тачних информација о рукописном фонду Библиотеке”.¹⁰

Бавио се сакупљањем и објављивањем старих српских споменика и вредних података о нашим штампарима. У књизи *Старе српске штампарије*,¹¹ описао је знамените штампаре попут: Божидача Вуковића, Вићенца Вуковића, Јакова од Камене Реке, Јеролима Загуровића, Л. Рампацета, Бартола Гинамија и познате манастире попут Рујанског, Мркшину цркву, Грачаницу, Милешеву, наводећи и књиге које су тамо штампане, њихове ауторе, године издања. Капитално дело у смислу чувања српске културне баштине, јесу *Стари српски записи и натписи*, у шест књига, од којих су прве три објављене у периоду 1902–1905. а последње три у периоду 1923–1926. Они представљају незаобилазан документ у истраживању историје и културних прилика Срба под влашћу Турске. У првој групи су датирани записи и натписи и они којима се доба постанка приближно може одредити, у другој су записи и натписи који су недатирани, којима се само век постанка може одредити, уз одељак недатираних гробних натписа највише из 14. и 15. века, у трећој групи познији, записани или у познијим преписима очувани. Додата су и издања која су употребљена при састављању те публикације. Изузетан је подухват да се у једном зборнику објаве сви наши стари записи и натписи, који су до тада били расути, многи и потпуно непознати. Сам Стојановић пише да је још две и више деценије пре објављивања ових књига намеравао да их скупи и среди у једну књигу и да није очекивао да ће их бити тако пуно (прикупио је око

10 Драган Бараћ, „Рад Љубомира Стојановић и Стојана Новаковића на издавању каталога”, *Љубомир Стојановић: живој и дело: Научни скупи „Љубомир Стојановић – живој и дело”* (Ужице, април 18–19. 2002); ур. Видан Николић (Ужице: Учитељски факултет, 2002), 448.

11 Љуба Стојановић, *Старе српске штампарије* (Београд: Нова електрична штампарија Петра Јоцковића, 1902).

1500 нових записа и натписа), а да се није смео ограничити на просто прештампавање јер поједини издавачи нису били вешти у свом послу па их је морао поредити са оригиналима. У послу су му помогли Станоје Станојевић, Тихомир Остојић, Јован Радонић и Валеријан Прибићевић а обишао је, сем београдских библиотека, и Фрушку гору (манастире), Карловачку патријаршију, као и манастире у централној Србији. Многе записе (око 600) слали су му пријатељи из Сарајева, Пљеваља, Зворника и бројних других места, укључујући и Берлин.¹²

Његово дело *Сѣаре срѣске ѿвеле и ѿисма* (објављене први пут 1929), садржи писма на српском језику од најстаријих времена до краја прве половине 16. века. Разлога за издавање било је више: најпре стога што су књиге у којима су штампане збирке повеља и писама, као и оне појединачно издате, постале библиографска реткост а осим тога та издања не одговарају потребама науке у то доба. Задржао је скраћенице као у оригиналу али је речи растављао једну од друге што у оригиналу није увек био случај. Није исправљао грешке писаца само је стављао узвичник у загради. Постоји и мањи број напомена у заградама. Све је преписивао или са оригинала или са фотографских снимака. Принцип није био хронолошки већ је грађу поделио у две групе. Уколико није имао оригинале користио је преписе. Дао је и преглед књига у којима су ови споменици раније штампани (сва издања).

Задужбинар и добротвор

Када говоримо о доприносу Љубе Стојановића библиотекарству, не можемо изоставити да је у тестаменту,¹³ који је предао свом пријатељу и сараднику Павлу Поповићу, тада ректору Београдског универзитета, написао да све своје књиге, кућу, библиотеку, сто и столице, писма и хартије поклања Српском семинару Универзитета. При том је навео да га оснива за спомен својих родитеља Саре и Васа Станојевића, пушкара из Ужица. Према тексту Анђелке Милојковић фонд чини огроман број публикација антикварно-историјске вред-

12 Љуб. Стојановић, *Сѣаре срѣски записи и најѿисаи*, књ. 3 (Београд: САНУ, Народна библиотека Србије; Нови Сад: Матица српска, 1984), VIII.

13 Моја последња воља (написан 16. јануара 1920. и објављен у *Годишњаку* Задужбине, 1934).

ности, међу којима је комплетна едиција СКЗ-а до 1929. године, дела Вука Врчевића, издата у Дубровнику крајем 19. века, радови Петра Будманија, Франца Миклошића, Луке Зиме, Кукуљевића-Сакцинског и бројна грађа у вези са историјом и културом српског народа и Словена (Шафарик, Успенски, Јиречек, Мурко, Добровски...), као и дела Француза, Руса, Грка и Немаца. Међу грађом, бројни су радови савременика, поклони са поветом „...а 158 наслова часописа које Библиотека садржи (од којих је неке уређивао, неких био суоснивач и покретач, а у многим сарађивао), показују сву ширину његовог образовања и озбиљност са којом је приступао свим областима личног интересовања, или професионалних обавеза”.¹⁴ Библиотека је имала 2955 инвентарних бројева, око 8000 књига, велики број часописа, брошура, сепарата и других вредних публикација. Имовина његове Задужбине процењена је на око милион и триста педесет хиљада динара, кућа с плацем на 650.000 динара а продата је 1935. за 400.000 динара и новац је припао маси Фонда. На основу тога, реализован је велики број истраживачких пројеката (највише из филологије и историје) а новчану помоћ добило је преко 170 научних радника, професора и сарадника Београдског универзитета за свој истраживачки рад. Публиковано је и седам свезака *Годишњака* Задужбине (1934–1941).¹⁵ Главни циљ Задужбине Саре и Васе Стојановића Мостарца, коју је основао, може се укратко изложити овако: „испитивање живог народног говора, прикупљање грађе за историју српског језика, прикупљање грађе за историју српске књижевности, прикупљање грађе за српску историју и прикупљање грађе за друге српске старине. Сви истраживачи који су добили помоћ Задужбине требало је да поднесу извештај из кога би се видело колики значај има њихов истраживачки рад за српску науку”.¹⁶

14 Анђелка Милојковић, „Поклон-библиотека Љубомира Стојановића на Катедри за српски језик”, *Љубомир Стојановић: живиој и дело: Научни скуп „Љубомир Стојановић – живиој и дело”* (Ужице, април 18–19. 2002); уредник Видан Николић (Ужице: Учитељски факултет, 2002), 454.

15 Славко Вејиновић, „Љубомир Стојановић”, *Задужбинарство код Срба* (Београд: Вукова задужбина; Нови Сад: Прометеј, 2012), 241.

16 Видан Николић и Љиљана Костић, „Љубомир Стојановић – последњи заговорник Вуков(ск)е аутентичне линије у српској филологији”, *Српски језик* бр. 20 (2015): 283.

18. XII 1913.

Драги млади гошћине,

Размиљајући о оном вашем приказаном послу, библиографији књижевности дела Давидовићевих новина, и знајући да суво ређање чланка не може тојово ништа помоћи ономе који би хтео знати шта о тој књижевности, дошао сам до закључка да би то ваљало проширити.

- 1. Ваљало би ставити у којој се библиографији и под којом ситнајуром налазе новине, ако су чланци у њима, или додатак ако се засебно налази, или је из новина понесен. Шта има у Нар. [Народној] Библ. [библиографији] овде додало би се уз, ако што је тамо код вас, тако исто ако је у приватним рукама.*
- 2. Како су те ствари врло ређе и ретко досејене, како би било, да се то среди и по стругама (о чему је што: њеме, критике, приче etc.) и да се – оригинални списи – у целини прештампају или у извору саопште.*
- 3. Да ли то све може да стане у једну књигу, или би требало библиографију (хронолошки) штампати за себе а ове прештамповане и изводе издвојити у засебну књигу и штампати као зборник за литературу језика и књижевности?*

О свему овоме ја сам говорио у [на] седници кад је прочитан записник ња њ. Новаковић рече да би требало вас упитати шта о томе мислите, и ја ево то чиним.

И коректура слаће се по наредби вашој Радоњићу.

Очекујем Лејојисе и одмах ћу послати шта вам фали од критике и ако имадем још нешто.

Ваши Љуб. Стојановић

Уместо закључка

Љуба Стојановић био је најзначајнији проучавалац Вуковог дела, беспрекоран филолог, творац бројних граматика, а бавио се и

превођењем са немачког и руског језика. Оставио је за собом читаву библиотеку, кроз објављене радове и публикације о свом народу, језику и књижевности. Вредност тих публикација непроцењива је, не само у томе што су заиста озбиљан и поуздан извор информација, већ што представљају сведочанство о постојању нашег културног блага, нарочито када узмемо у обзир да је фонд библиотеке у Другом светском рату страдао, када су књиге и рукописи изгорели. На самом почетку школовања, пред одлазак у Велику школу, тадашњи професор и филолог Момчило Ивановић посредно је утицао на његов животни пут. Одушевљен Стојановићевим избором да оде на историско-филолошки одсек Велике школе, подржао га је, уз речи да „националне науке, ако их ми не будемо обрађивали, странци нам неће, или како ваља неће обрадити. То морамо ми сами радити”.¹⁸ Годинама након тог разговора, Стојановић је предано и вредно радио сам, за свој народ, за очување његове културне баштине. Посветио се у потпуности и урадио много, преузимајући на себе „послове на којима је требало да раде читаве институције”.¹⁹ Према речима савременика, имао је посебан дух, јачину личности и упорност. „Он је био даровит, проницљив и духовит човек. Али његова даровитост није знала за нијансе; изгледало је увек да он духом својим продира као муњом у дубину, остављајући остали простор неосветљен”.²⁰

Тешко да данас филолози, историчари књижевности и библиотекарски могу замислити свој рад без публикација које је објавио Стојановић. Редак човек, талентован и упоран, започео је и завршио велике послове како би будућим генерацијама олакшао бављење старом књижевношћу, народном књижевношћу, сачувавши наше национално благо, или бар спомен о томе. Ми бисмо тако требали чувати спомен на њега и његово дело.

18 „Љубомир Стојановић: биографије”, *Годишњак СКА* бр. 32 (1932): 153.

19 Видан Николић и Љиљана Костић, „Љубомир Стојановић – последњи заговорник Вуков(ск)е аутентичне линије у српској филологији”, *Српски језик* бр. 20 (2015): 283.

20 Александар Белић, „Љубомир Стојановић”, *О великим стивараоцима* (Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 1998), 469.

Литература:

1. Бараћ, Драган. „Рад Љубомира Стојановић и Стојана Новаковића на издавању каталога”, *Љубомир Стојановић: живој и дело: Научни скуј „Љубомир Стојановић – живој и дело”* (Ужице, април 18–19. 2002); уредник Видан Николић (Ужице: Учитељски факултет, 2002), 443–450.
2. Белић, Александар. „Љубомир Стојановић”, *О великим сивараоцима* (Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 1998), 465–488.
3. Вејиновић, Славко. *Задужбинарство код Срба*. Београд: Вукова задужбина; Нови Сад: Прометеј, 2012.
4. „Љубомир Стојановић: биографије”, *Годишњак СКА* бр. 32 (1932): 152–166.
5. Милојковић, Анђелка. „Поклон-библиотека Љубомира Стојановића на Катедри за српски језик”, *Љубомир Стојановић: живој и дело: Научни скуј „Љубомир Стојановић – живој и дело”* (Ужице, април 18–19. 2002); уредник Видан Николић (Ужице: Учитељски факултет, 2002), 451–456.
6. Милосављевић, Петар. „Љубомир Стојановић и обнова србистике”. *Љубомир Стојановић: живој и дело: Научни скуј „Љубомир Стојановић – живој и дело”* (Ужице, април 18–19. 2002); уредник Видан Николић (Ужице: Учитељски факултет, 2002), 79–96.
7. Николић, Видан и Љиљана Костић. „Љубомир Стојановић – последњи заговорник Вуков(ск)е аутентичне линије у српској филологији”. *Српски језик* бр. 20 (2015): 267–286.
8. Поповић, Павле. „Сећања на Љубомира Стојановића”. *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор* св 1/2 (1931): 30–44.
9. Родић, Никола. „Љубомир Стојановић и Мирослављево јеванђеље”, *Љубомир Стојановић: живој и дело: Научни скуј „Љубомир Стојановић – живој и дело”* (Ужице, април 18–19. 2002); уредник Видан Николић (Ужице: Учитељски факултет, 2002), 187–200.
10. РОМС 6.559 Писмо Љубе Стојановића Тихомиру Остојићу поводом библиографије написа у Давидовићевим Новинама српским.
11. Стојановић, Љубомир. „Мирослављево јеванђеље: (одломци)”, *Сјоменик СКА* бр. 20 (1893): 1–23.

12. Стојановић, Љуба. *Старе српске штампарије*. Београд: Нова електрична штампарија Петра Јоцковића, 1902.
13. Стојановић, Љуб. *Стари српски записи и натписи*, књ. 3. Београд: САНУ, Народна библиотека Србије; Нови Сад: Матица српска, 1984.
14. Ћоровић, Владимир. „Љубомир Стојановић”. *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор* св. 1/2 (1931): 1–29.

Summary: In the year that marks the 160th anniversary of the birth of Ljuba Stojanović, a great scientist, public worker, philologist, and endower, we remind you of his personality and work. The paper briefly presents his outstanding commitment to cultural and scientific work, which was versatile and exceptional, the work on catalogs and other numerous publications, with reference to his direct and indirect connection with librarianship. A letter addressed to Tihomir Ostojić is added to the description of his bibliographic work.

Keywords: Ljubomir Stojanović, libraries, endowment, *Stari srpski zapisi i natpisi* (Old Serbian Records and Inscriptions), *Katalog rukopisa i starih štampanih knjiga* (Catalog of Manuscripts and Old Printed Books), *Miroslavljevo jevanđelje* (Miroslav's Gospel).